

Ustanici pod vodstvom Vasilja Gaćeše su prije 79 godina napali zgradu općine i željezničke stanice u Banskom Grabovcu. Nekoliko dana kasnije ustaše su, ne samo radi odmazde, već kao dio smišljenog plana istrebljenja Srba, u tom mjestu zvjerski masakrirali 1285 ljudi privedenih iz cijele Banije

U suradnji sa Srpskim narodnim vijećem, predstavnici organizatora ovogodišnjeg obilježavanja 79. godišnjice prve oružane akcije banijskih partizana, ali i grabovačke tragedije, Saveza antifašista antifašističkih boraca RH i izaslanstva antifašističkih udruga nekoliko gradova i općina, položili su vijence na spomen-obilježje u Banskom Grabovcu. Usprkos kiši i provođenju mjera protiv koronavirusa, događaju je prisustvovalo više desetina građana, a Saša Umičević, petrinjski paroh, održao je parastos u spomen na brojne nevine žrtve fašističkog terora.

Prije 79 godina, u noći s 23. na 24. srpnja, 42 ustanika pod vodstvom Vasilja Gaćeše su napali zgradu općine i željezničke stanice u Banskom Grabovcu. Kako je svojedobno izjavio Milorad Pupovac, bili su to prvi meci u Hrvatskoj ispaljeni u režim Ante Pavelića. U toj akciji zaplijenjeno je više od 50 pušaka, itekako potrebnih u prvim danima ustanka. Nekoliko dana kasnije ustaše su, ne samo radi odmazde, već kao dio smišljenog plana istrebljenja Srba, u Banskom Grabovcu zvjerski masakrirali 1285 ljudi privedenih iz cijele Banije.

Iliju Slijepčevića (92) iz Klasnića kiša i tmurno vrijeme nisu spriječili da i ove godine oda počast grabovačkim žrtvama.

- Kada se dogodio ovaj zločin imao sam 12 godina, dakle, dovoljno da ga dobro upamtim i da mi se duboko usadi u srce i glavu. Dobro se sjećam kada se mojim selom munjevito pronio glas da je u Banskom Grabovcu pružen otpor ustašama i žandarima i da je započeo narodni ustanak. Moj najstariji brat Ćiro nije časio ni časa, već je odmah krenuo u šumu tražiti partizane da im se priključi. I ne samo on, već većina muškaraca iz Klasnića. Ćiro je završio u Sedmoj banijskoj diviziji. Dvije godine kasnije, u Četvrtoj ofanzivi, moga oca Lazu i još šest mještana Klasnića ustaše su ubili pred školom. Niti jedan od njih nema grob. Eto, zato ja dolazim svake godine u Banski Grabovac i dolazit ću dok sam živ - kaže nam Ilija Slijepčević.

Andrija Karafilipović, glavni tajnik Koordinacije hrvatskih društava prijateljstva, četvrti put je u Banskom Grabovcu, a ovaj put je došao s nekolicinom drugova.

- Pratim sve komemoracije stradalih u Drugom svjetskom ratu, jer to je najmanje što mi živi danas možemo učiniti za one koji su položili živote za našu slobodu. Često dolazim u ovaj kraj, pa sam tako nedavno zajedno s ruskim veleposlanikom u RH posadio drvo prijateljstva u Petrinji, a uskoro će u ovom banijskom gradiću biti postavljen spomenik Juriju Gagarinu. Kad god dođem u Grabovac, u mom srcu istovremeno se miješaju ponos i tuga. Potičem iz antifašističke obitelji. Moji roditelji su se odmah 1941. priključili partizanima. Majka je preživjela Srijemski front, a otac je poginuo odmah, tri mjeseca nakon mog rođenja. U spomen na moje roditelje i na njihove poginule drugove obilazim stratišta i spomenike, sve računajući kako to dugujem svojim korijenima - kaže nam Karafilipović.

Nema te kiše, oluje ili korone koja može spriječiti Miloša Brankovića da preskoči obilježavanje ustanka u Banskom Grabovcu. Lako ga je prepoznati jer uvijek nosi nekakav detalj koji ukazuje na njegovo antifašističko opredjeljenje. Zatekli smo ga u stavu 'mirno' ispred spomenika, a u rukama je držao veliku, nadaleko uočljivu zvijezdu.

- Ovu partizansku zvijezdu napravio sam od drveta, nije tako ni lagana, te sam je obojio u boju krvi proletera. Neka svi vide tko sam i što sam, što mislim i kako razmišljam. Eto, samo nek' se zna. Ova moja petokraka govori šest jezika, pa je svatko može razumjeti. Nikakva priča nije potrebna - uvjerava nas Miloš Branković.

(preuzeto s portala **Novost**/ autor: **Vladimir Jurišić**)